

ЕРИК СИМОН ПРАТЕНИКЪТ

Превод от немски: Дорина Йосифова, 1986

chitanka.info

Интересувате се от астронавтика, а не знаете историята на спящия човек от звездите? Странно — защото тогава, когато тя се случи, интересът към звездните полети започна постепенно да нараства, след като години наред бе почти замрял, и събитията около спящия човек допринесоха донякъде за това възраждане.

О, извинете — по онова време трябва да сте били още дете, а оттогава много неща се промениха. Прочетете някой път антологията на... О, не! Хрумна ми по-добра идея. Намерете време и посетете музея по история на космическите полети, сега май пак се нарича музей на звездните полети. Най-добре е да идете в средата на седмицата, преди обед.

Там е изложен един сравнително добре запазен едноместен звезден кораб. Не може да го сбъркате — това е единственият кораб в музея и при това с доста оригинална конструкция. Като го видите, ще разберете какво имам предвид. Поставен е в отделно помещение. Пазачът е възрастен мъж. Трябва да го помолите да ви запознае с кораба. Ако имате късмет, той ще ви разкаже историята на спящия човек. Не се учудвайте и не го прекъсвайте, ако забележите, че обяснението е нереално — старецът не може да говори по друг начин. И още нещо: безсмислено е да го питате, ако има много посетители — той няма да ви обясни, защото охранява кораба с трогателно усърдие.

Със същото усърдие, но малко объркано, сякаш напразно се мъчи да каже нещо друго, той дава винаги едно и също странно
ОПИСАНИЕ НА КОСМИЧЕСКИЯ КОРАБ:

1. ХИПЕРПРОСТРАНСТВЕНИЯТ ДВИГАТЕЛ

МЪЛЧАЩОТО НЕБЕ

Плажът бавно се приближаваше. Дърветата стигаха до самата вода и преплетените им клони и въздушни корени образуваха сводести проходи и тунели, потънали в сумрак.

— Колко са големи дърветата — учуди се Солит, сочейки в далечината, и той видя, че е права: откъм града гората изглеждаше много по-малка.

— Разстоянието — отвърна го и я прегърна през раменете, — от разстоянието е.

Малко преди да достигне стената от дървета, хидропланът се отдели от водата и се издигна рязко нагоре. Оставиха го над сушата и се спуснаха с антигравитационното му поле в гората.

Изведнъж отново се озоваха в хидроплана, на връщане към града, чиито двадесет светлосиви и охравожълти къщи с островърхи кули се врязваха в плитката вода на залива. Къщите изглеждаха неестествено ниски и сякаш отстъпваха пред хидроплана. В този момент той разбра, че стоят на едно място.

— Забравил си да поръчаш снабдителната ракета — напомни пилотът-робот, който беше също в хидроплана.

Сега пък Солит я нямаше Къде ли беше? Той скочи във водата и се затича към града — Солит трябваше да е там. Но все се подхлъзваше, не напредваше — разстоянието бе прекалено голямо. Корените на дърветата се заплитаха в краката му и го задържаха. Откъде се взе в морето този храсталак? Колкото и да се мъчеше, не можеше да се освободи, кулите се отдалечаваха все повече и все по-бързо, но още се виждаха. Това го учуди толкова много, че внезапно се събуди.

Веднага разбра, че лежи в собственото си кресло в кабината на космическия кораб; въпреки това възбудата и нервното напрежение

продължиха и след като окончателно се бе събудил и бе забравил съновиденията.

Както обикновено хвърли поглед към командния пулт — там всичко бе наред, затова полежа още няколко минути, време имаше, дори повече отколкото му се искаше. Беше прекарал почти двеста дни на тази планета, която в началото му се струваше само безинтересна и пуста, а сега вече го отвращаваше.

Накрая излезе от силовото поле и включи панорамния екран, макар да знаеше, че няма да види нищо ново — само еднообразна, матовооранжевокафява чакълеста пустиня, стигаща до полегатата планинска верига на югоизток. Напук на всякаква логика той мразеше този пейзаж, пуст, както цялата планета с разрежена атмосфера, винаги безоблачно тъмновиолетово небе, през чийто здрач проникваше светлината на звездите, големия пурпурен диск, застанал неподвижно на запад между хоризонта и зенита — близкото, но немощно слънце на този свят.

Понякога го изкушаваше мисълта да премести кораба, но какво би се променило тогава? Мястото на слънчевия диск, земния профил, звездното небе... и нищо друго.

Можеше да изследва планетата, чийто пленник се бе оказал, но неговите предшественици отдавна вече бяха сторили това.

Изключи екрана, убеден, че през този ден няма да го използва повече. „Ден“ за него бяха редуващите се интервали на сън и бодърствуване, които бе определил на двадесет часа, тъй като планетата винаги беше обърната с една и съща страна към централното небесно тяло. Би могъл да следва и друг ритъм или въобще никакъв, да спи, да бодърствува, както му дойде. Но след като бе избрал двадесетчасовия интервал, той се придържаше към него, защото постоянството във външните неща му помагаше да запази вътрешната си дисциплина.

После пратеникът седна пред локаторите на кораба и се заслуша в Космоса, макар да знаеше, че и това е безсмислено. Автоматичните уреди щяха много по-рано да уловят сигнала на снабдителната ракета и да го индикират — ако тя изобщо дойдеше. Вече почти не вярваше в това. Все пак включи пеленгаторите, които известно време изследваха мълчащото небе, но скоро всичко му омръзна и тръгна да направи всекидневния контролен обход на кораба.

Най-важната част от космическия кораб бяха двигателите. Първо провери гравитационните машини — носен от техните изкуствени гравитационни и антигравитационни полета, корабът кацаше и излиташе отново, а в хиперпространството те създаваха скорост, близка до светлинната. Естествено, тук всичко бе наред — контролните уреди в кабината му отдавна биха регистрирали каквато и да е неизправност.

След това провери хиперпространствения двигател, който изразходваше много енергия. Именно той отличаваше кораба му от автоматично управляемите ракети: те летяха със скорост близка до скоростта на светлината, а на родната планета минаваха междувременно десетилетия, дори столетия. Вече четвърта година той бе на път, оставаха му още две, а на тези шест години бордово време съответствуваха само осем на родната планета. Разликата от две години във времето се дължеше на малките разстояния, които трябваше да преодолее с гравитационния двигател, защото в хиперпространството корабът летеше със скорост, надхвърляща многократно скоростта на светлината, така че след завръщането си щеше да срещне своите връстници малко по-остарели от самия него. Сигурно много неща щяха да се променят през тези осем години, но поне щеше да намери същия свят, който бе напуснал, а не някакъв чужд свят на бъдещето.

Така щеше да бъде, ако снабдителната ракета пристигне. Хиперпространственият двигател поглъщаше невъобразими количества енергия. Затова корабът на пратеника трябваше да зарежда по пътя. За целта дълго преди излитането на такива кораби се изстрелваха безкипажни товарни ракети, които летяха с бавен, икономичен гравитационен двигател.

За него бяха предвидени две такива ракети. Сега, на връщане, би трябвало да намери втората в орбита около планетата. Системата на Червеното слънце бе мястото за среща. Наистина, ако със снабдителната ракета се бе случила авария — а в какво друго можеше да бъде причината за нейното закъснение, — тогава почти нямаше надежда. Въпреки това щеше да спази определения срок: двеста дни, от които оставаха още шест.

Приключи с обхода. Двигателите бяха в изправност, а скрити дефекти и бездруго трудно би открил, за тази цел имаше автоматични

контролни уреди. Те показваха готовност за действие, само че енергийните резервоари бяха почти празни. Можеше да си остане в кабината и да се ограничи с проверка на контролните системи, но нали трябваше да върши нещо в крайна сметка. През последните шест дена щеше да проверява още по-основно.

Оставаше му да прегледа и локационните системи, макар, да бе уверен, че функционират правилно, защото постоянно ги използваше и непрекъснато ги проверяваше от страх да не би да го лишат от ракетата.

След това — проверка на агрегатите от сектора за съхраняване на живота. Тях той остави за по-късно, за утре или вдругиден, особено хипотермичната камера — искаше да я провери непосредствено преди излитането, след шест дни, когато щеше да лети с гравитационния двигател към родината, не две, а четиридесет и осем години. На борда щеше да измине само половината от това време и благодарение на хипотермичната камера щеше да остарее съвсем малко. За полет със скорост, по-малка от скоростта на светлината, енергията бе достатъчна.

Само че Солит щеше да бъде почти на осемдесет години.

Имаше още една възможност, за жалост не по-добра. Можеше да остане на тази планета, да легне в хипотермичната камера и да чака. Но защо да се подлага на доброволно пленничество в този свят? Да се надява на минималния шанс, че ракетата, макар и със закъснение, все някога ще пристигне? Твърде дълго бе залагал на тази надежда и дори тези двеста дни чакане смяташе за изгубено време. Не, решението му бе твърдо: след шест дни ще излети, ще избере единственото рационално решение.

Ами ако при последната проверка бъде открит някой дефект или се породят съмнение за неточност в апаратурите? Или ако се появи неизправност в хипотермичната камера, в навигационните уреди или в малкия непотребен планетоход в хангара и това да отложи излитането, и пак да определя срок за чакане? Така както бе направил преди сто и преди сто и петдесет дни.

2. ЛОКАТОРЪТ

ЧЕРВЕНИЯТ ТРИЪГЪЛНИК

Гостите се бяха събрали, чакаха само Солит.

— Къде ли се е дянала? — попита един от тях, а друг каза:

— Ами за какво да идва? И въобще коя е тя, че без нея не може?

— Няма никаква Солит — отвърна друг.

— Разбира се, че няма такава — съгласиха се останалите, хилейки се злорадо.

Как можеха да са толкова глупави, толкова глупави и толкова лоши?

— За какво сте дошли изобщо? — попита ги той, а те не знаеха и искаха да си вървят. Но бяха дошли на рождения ден на Солит и затова все още не си тръгнаха. А Солит беше тук, как можеха да твърдят, че не съществува?

— Защото ние вече й честитихме, всички, само ти още не си.

Имаха право. Толкова много се срамуваше, че не можеше да види Солит — значи наистина не беше тук.

— Но тя е тук! — извикаха приятелите и той реши, че няма за какво повече да се срамува. Ето — тя се изправи пред него и той я поздрави за осемдесетия й рожден ден.

— Но — добави той закачливо — това в действителност не е осемдесетият ти рожден ден, а седемдесет и деветият, по-точно тридесет и четвъртият.

Всички се учудиха на думите му, а Солит го погледна изумено. Всичко бе толкова просто — той й бе подарил часовник, който постоянно изоставаше с петдесет или сто дни. Тогава разбра, че тя се чуди не на това, а на часовника, който вдигаше голям шум.

— Защо часовникът вдига такъв шум? — запита той себе си и останалите, но не разбра отговора, защото часовникът тракаше силно. „Но това е будилник!“ — бе последната му мисъл в съня и първата при пробуждането.

Не беше будилник, а и шумът не беше особено силен. Тиктакането идваше от акустичния индикатор на локатора — кой знае колко време бе изминало, преди пратеникът да се събуди, — което означаваше, че близо до планетата се движи активен космически обект.

Би трябвало да се хвърли към пулта за управление, но той се изправи бавно, внимателно, почти лениво, сякаш се страхуваше, че тиктакането на локатора може да спре, сплашено от резките му движения, или сякаш се съмняваше в реалността на шума и в неговото значение.

Когато седна пред пулта и включи индикаторите, разбра, че не се лъже — показанията бяха категорични: наистина беше активен обект, който сам променя орбитата си. Ракетата!

Дългото чакане, проточило се вече почти четиристотин дни, все пак се оправда. Ракетата пое курс към планетата, намалявайки скоростта си.

Сигнализаторът ѝ вероятно не функционираше, в противен случай локаторът щеше много по-рано да я засече и да съобщи за приближаването ѝ. Пратеникът също би могъл да я открие, ако с течение на времето не му бяха омръзнали ежедневните проверки с локатора и накрая не ги бе зарязал. Акустичният индикатор се задействуваше само когато летящото тяло се намираше в непосредствена близост. Ако всичко вървеше нормално, снабдителната ракета би трябвало след ден и половина да достигне планетата, да влезе в орбита около нея и да кацне по радиосигнал.

Облегна се назад и се вгледа в екрана, който отразяваше звездното небе на черен фон. Звездите бяха изобразени като оранжеви точки, а централното небесно тяло — като малък кръг. Планетите и спътниците електрониката превръщаше в зелени точки и сини кръгчета, но тези цветове липсваха, защото системата нямаше спътници, а втората планета оставаше невидима, тъй като пратеникът бе настроил уредите да проектират само една част от небесния свод — тази със светещия в средата червен триъгълник.

С червено се обозначаваха космическите обекти, идентифицирани като активни летящи тела. Всички останали цветове, предназначени за по-добра ориентация в многопланетни системи, тук губеха своя смисъл — важен бе само червеният триъгълник, закован сякаш неподвижно на осеяния с точки фон.

Пратеникът разбра. Под зелената перфолента до екрана се появи червена, едно от числата показваше постоянното приближаване на ракетата. Данните бяха много точни и той доста дълго не можеше да откъсне поглед от последните три бавно сменящи се цифри в дългата колона. Гледаше ги втренчено, сякаш по този начин можеше да ускори кацането на ракетата.

Безброй пъти, дори когато надеждата му представляваше само зле прикрита самоизмама, той си бе представял необузданата радост, която щеше да изпита, празника, който щеше да си устрои, щом снабдителната ракета пристигне. По време на дългото чакане през главата му минаха хиляди варианти на този жадуван миг, от радостни до съвсем налудничави, например че дори ракетата да пристигне, той няма да повярва в съществуването ѝ и ще прекара остатък от живота си на планетата, вероятно умопобъркан, но кой може да каже в какво състояние ще бъде след време.

Сега знаеше със сигурност, че ракетата пристига, но вместо безгранична радост изпитваше само нетърпение.

Изправи се рязко. Оставаше му още ден и половина, после щеше да има достатъчно работа по подготовката за излитане. Замисли се с какво е най-добре да започне, седна отново, завъртя креслото наляво, за да вижда пулта с главните контролни уреди. Хвърли още един поглед към екрана, на който след хиперскока щяха да светнат пет зелени точки и две оранжевожълти кръгчета, после погледна бързо сменящите се последни цифри на червения индикатор за разстоянието: 303, 302,301,300, 2УУ, 2УХ, 2У9, 2У8... Лявата му ръка лежеше върху клавиатурата за проверка състоянието на двигателите. Имаше шест клавиша, за всеки пръст по един.

3. ГРАВИТАЦИОННИТЕ МАШИНИ

ДАЛЕЧНАТА ОРБИТА

Пратеникът погледна към онази част от контролния пулт, която служеше за управление на гравитационните машини, и към екрана на локатора, където се движеше червеният триъгълник. Бяха изминали почти два дни, откакто го бе забелязал. Междувременно ракетата бе навлязла в предвидената орбита около планетата. Не се предвиждаше да остане там и да не реагира на указанията за кацане, на нито един от радиосигналите, които пратеникът беше изпратил през последните няколко часа до орбитата ѝ.

Но след като ракетата все пак бе пристигнала, неподчинението ѝ можеше да се счита за дребен инцидент, за една от трудностите, които трябваше и можеше да се преодолеят.

През изминалата нощ пратеникът спа малко, но спокойно, може би дори сънува, но това вече не бе толкова важно, защото скоро щеше да види родния си град под двойното небесно тяло не само насън.

Това го бе занимавало през последните дни, беше обмислил всички възможни инциденти и се бе подготвил да ги посрещне. Закъснението на ракетата и повредата в сигнализатора ѝ вероятно бяха вследствие на авария, затова бе длъжен да допусне, че ще има и други проблеми.

Едно движение с ръката — и на екрана се появи схематично изображение на планетата с проекция на траекторията на ракетата, която преминаваше почти над кораба на пратеника, а това опростяваше задачата. Всичко беше подготвено, изчислено и проверено, трябваше само да включи гравитационните машини.

Когато ракетата отново се появи над хоризонта, тя бе обхваната от мощни гравитационни сили. Екранът показваше как орбитата ѝ се приближава все повече към двете дъги, едната от които бе повърхността на планетата, а другата — границата на спирация атмосферен слой.

Двигателите на ракетата не оказаха никакво съпротивление — в крайна сметка по-силните гравитационни генератори и без това щяха да вземат надмощие. Ракетата бе повлечена от изкуствените полета на притегляне.

В разредената атмосфера около гравитационната област сякаш се бе развилнял самият дявол, но какво го засягаше това? Дори газът, следващ линиите на силовото поле под влияние на изкуствената гравитация да връхлети върху него като ураган, корабът му е здраво закрепен и ще издържи. Дори издигацият се прах дни наред да скрива слънцето, дори да се наруши равновесието в атмосферата — нямаше значение. Скоро щеше да забрави планетата, да заличи от съзнанието си дните на чакане — колкото по-скоро, толкова по-добре. Щеше да остане само едно междинно кацане на планета номер еди-кой си и един тривиален технически проблем с още по-тривиално решение — нищо повече.

Устройството за кацане насочваше силовото поле на спускащата се ракета, докато вторият му сноп закотвяше кораба на пратеника, докато намери опора в масата на планетата. Малко преди ракетата да се скрие зад хоризонта, се изключи автоматично следващото я силово поле, а после и магнитното поле на котвата. На екрана се появи още една тънка линия — разтеглена елипса. Близо до надира тя излизаше далеч извън очертанията на предишната орбита, а откъм страната на пратеника минаваше много под нея и се губеше в атмосферата.

При такава ексцентрична траектория щеше да мине време, преди ракетата да се покаже отново и да започне втората, последна фаза от маневрата. Сега пратеникът трябваше да се въоръжи с търпение, съвсем за кратко, но на него му се струваше, че минава цяла вечност.

Гравитационните машини в двата края на космическия кораб очакваха повторното появяване на ракетата, за да я притеглят окончателно на планетата и после да изпълнят основната задача: да изведат кораба на изкуствените си гравитационни и антигравитационни полета в чистия Космос, да му придадат ускорения, докато заработи хиперпространственият двигател, чиито девет трансдименсионаращи хиперкълба бяха разположени около здравия конусообразен космически кораб.

Когато ракетата отново се появи над хоризонта и на екрана се изписа действителната ѝ орбита със съответните стойности,

пратеникът с изненада установи, че траекторията не съвпада с изчислената елипса, а преминава по-високо, съвсем малко наистина, но достатъчно, за да се окаже извън въздействието на спирация атмосферен слой. Изглежда, на обратната страна на планетата ракетата бе включила за малко двигателите и бе коригирала курса си. Спирацията атмосферен слой вече не можеше да помогне за запазването на ценния енергиен товар. Но имаше и друга възможност. Гравитационните машини на пратеника бяха достатъчно мощни, за да заставят опърничавата ракета да се подчини.

Той измени мащаба на изображението на екрана. Сега ракетата се появи в мрежа от хоризонтално разположени дъги и линии, които показваха разстоянието до повърхността на планетата и прилежащите им почти успоредни само в края на екрана леко извити навън радиуси и стойностите на ъглите, съотнесени към местонахождението на кораба му. Ракетата се намираше точно в центъра на екрана, а координатната система се изместваше бавно нагоре и по-бързо встрани. Една наклонена права с число в горния край на екрана показваше гравитационния сноп, насочен автоматично към ракетата. Сега вече пратеникът сам регулираше силата на полето, числото до правата отчиташе постоянно повишаващото се гравитационно притегляне. Координатната система се изместваше все по-бързо нагоре; подхвърляна като топка от мощните гравитационни потоци, ракетата се приближаваше към повърхността на планетата и навлизаше в по-плътния атмосферен слой.

В този момент движението на координатите нагоре се забави. Топката нарушаваше правилата на играта.

По всяка вероятност ракетата бе включила собствените си гравитационни генератори. Сигурно автоматиката ѝ беше сериозно повредена, защото в програмата не бяха предвидени подобни маневри. Сега пратеникът трябваше да се бори не само с неподвижната маса, а и с двигателите на ракетата, но запази спокойствие. Числото до правата на полето приемаше все по-големи стойности, леко наклонените дъги отново се изместиха нагоре по екрана — ракетата се запуска отново. Но много по-бързо се променяха координатите на ъгъла — скоро би трябвало да бъде достигнат зенитът.

Пратеникът увеличи силата на полето до горната граница, ракетата започна да се спуска малко по-бързо и изведнъж се понесе

като камък надолу. Вече се намираше толкова ниско в атмосферата, че нямаше как да не кацне. Пратеникът изключи веднага полето и остави автопилота на снабдителната ракета да се спусне на собственото си антигравитационно поле.

Въпреки това тя продължаваше да се носи стремглаво през разредената атмосфера. Защо автопилотът не спираше падането? Ако ракетата не се възпламенеше от удара, щеше да се разбие.

Сега тя бе обхваната от нов сноп силови полета с максимална мощност, но числото на екрана имаше вече отрицателна стойност. Гравитационните машини в кораба на пратеника създадоха антиполе, което да спре падането на ракетата, но въздействието му беше минимално, тъй като тя отдавна бе прелетяла над кораба, намираше се далече от зенита и попадеше в неблагоприятен за атакуване ъгъл.

Виждаше се на екрана още дълго време — значи не беше изгоряла. Пратеникът бе успял само да смекчи удара, но не и да го предотврати. След подобно кацане той не смееше и да помисли за състоянието на товара в ракетата — резервоарите с енергия.

4. ПЛАНЕТОХОДЪТ

ЗАЛЯЗВАЩОТО СЛЪНЦЕ

Много по-лесно щеше да бъде да прелети с кораба до мястото, където бе паднала снабдителната ракета. Планетоходът, подобно на кораба, се движеше със собствени гравитационни генератори, наистина по-слаби, но и самият той беше доста по-малък от космическия кораб, не изразходваше толкова енергия и това обстоятелство надделя. Тъй като не се знаеше нищо за състоянието на падналата ракета, всеки квант енергия можеше да бъде от решаващо значение за излитането на космическия кораб в хиперпространството.

Планетоходът имаше форма на удължен, нисък, разполовен елипсоид с плоска основа и се придвижваше плътно до каменистата повърхност. Между гравитационните агрегати и другата машинария, в средата на планетохода, имаше тясна кабина, където пратеникът, притиснат в почти легнало положение, бе прекарал вече няколко часа. По-голямата част от разстоянието беше преодоляна.

Снабдителната ракета се намираше някъде на границата между светлата и тъмната страна на планетата. Огромният пурпурен слънчев диск, сякаш отдавна застинал на небосвода, се бе скрил наполовина зад хоризонта. Пратеникът не се обърна нито веднъж да го види, не го интересуваеше и панорамата, обгърната в черночервеникав сумрак. Плоският планетоход хвърляше безкрайно дълга сянка — значи прожекторите бяха включени. Без да променя скоростта, пратеникът продължи напред, следвайки посоката на пресечената сянка.

Когато слънцето се скри съвсем и светлината на планетохода се вряза в здрача на разредената атмосфера, пратеникът се усъмни дали не е сбъркал пътя. Ракетата трябваше да е някъде тук, но защо не можеше да я открие? Дали компютърът в кораба бе изчислил погрешно мястото на падането ѝ, или пък навигационните уреди на планетохода не бяха в изправност? Може би самият той е допуснал някаква грешка? Трябваше да намери ракетата, дори да се наложи да претърси и по-

голяма зона. Това щеше да му струва време и усилия, но в крайна сметка времето не бе проблем.

Ами ако повредите са били по-малки, отколкото е преценил, и ракетата отново е излетяла, докато той е седял в тясната кабина на планетохода?

Отхвърли тази мисъл; не искаше да разсъждава за нейните предимства и недостатъци, съсредоточи се върху околността и продължи уверено. Обаче нетърпението и вътрешната несигурност растяха. Всичко можеше да се очаква.

Ако ракетата все пак е успяла да излети, дори и с дефектен управляващ механизъм, и е напуснала завинаги планетата?

Малко по-късно я откри. Отначало на екрана на радара се появи само някакво отражение, но то можеше да бъде примерно от скален метален отломък. После в оптичския апарат на планетохода видя блестящото петно, все още на голямо разстояние, но след като мощният резервен прожектор го освети, не остана никакво съмнение, че това е изкуствен обект. Устоя на изкушението да увеличи скоростта и продължи в същото темпо, което осигуряваше оптимален разход на енергия. Изключи резервния прожектор.

Колкото повече се приближаваше, толкова по-странни му изглеждаха необикновените очертания на ракетата. Едно голямо парче, откъснало се от лещовидния ѝ корпус, стърчеше нагоре — това бе единственото, което можеше да се разпознае ясно.

Накрая не издържа, включи отново резервния прожектор и регулира оптичката апаратура на максимално увеличение.

Докато се носеше напред с висока скорост, не можеше да откъсне поглед от картината, която се уголемяваше и ставаше все по-ясна: едно невероятно дълго, с форма на токови линии космическо тяло се бе забило косо в повърхността на планетата. То нямаше типичните за гравитационния двигател външни агрегати, нямаше и трансдименсиониращи колесници, а на пръв поглед — и никакви сериозни повреди, въпреки че трудно би могъл да прецени състоянието на такъв космически кораб, защото знаеше, че в родината му никога не се е конструирал подобен тип.

5. ХИПОТЕРМИЧНАТА КАМЕРА

ГРОЗНОТО ЛИЦЕ

Пратеникът се събуди, смени спокойно и плавно, като превключена машина, призрачните съновидения с програмирано бодърствуване. Приспивателните, които започна да взема след излитането от оранжевокафявата планета на непознатата, безименна звезда, му осигуряваха дълбок и непробуден сън през по-голямата част от времето и все по-рядко го спхождаха сънищата за родината, за Солит и двойните сенки на града с кулите. Може би медикаментите само му помагаха да ги забравя след пробуждането и той не знаеше дали трябва да е благодарен за това, или не.

По навик хвърли бегъл поглед към шестте главни контролни уреда — всичко бе наред и затова остана да полежи още малко. Време имаше, дори повече отколкото му се искаше. Полетът щеше да продължи десетилетия.

Все още полуизлегнат, той се зае със скромния обяд, който щеше да набави на организма му необходимите хранителни вещества до следващия период на бодърствуване, и взе обичайната доза приспивателно, за да отдалечи колкото може повече следващото будуване.

В общи линии продължаваше да прави това, което бе правил досега на непознатата планета — чакаше. Но сега му предстояха не дни, а десетилетия безкраен полет със скорост, по-малка от тази на светлината. При това пътят към хипотермичната камера в неговия собствен кораб бе затворен за него.

Понякога се надяваше да се събуди някой ден и да установи, че се намира все още на онази планета в очакване на снабдителната ракета и че всичко останало ще се окаже само сън. Но споменът за червения триъгълник върху екрана на локатора, за гравитационния лъч и разбития чужд космически кораб бе съвсем реален.

След като преодоля първоначалния шок, той се върна с планетохода до кораба, без да стигне до непознатата ракета. След това прелетя с космическия кораб до мястото на падането и се зае да изследва останките. Като че ли сънуваше необикновен кошмар за някакъв непознат, разрушен лабиринт, в който от време на време се появяваше нещо разбираемо, някак познато. В ракетата имаше сектори, които изглеждаха сравнително запазени, и агрегати, чието предназначение успя да разгадае. Всичко показваше, че падналата ракета е била задвижвана от ядрени реактори. Преди години в родината му също имаше подобни опити, но скоро станаха безсмислени, защото новооткритият гравитационен двигател — тогава нямаше още хиперпространствени трансмитери — се бе оказал много по-могъщ и по-надежден. Конструкторите на тази ракета трябва да са задълбочили изследванията в областта на ядрената енергия и да са постигнали забележителни резултати, след като са имали смелостта да излязат в междузвездното пространство. Струваше му се истинско чудо, че реакторите не са експлодирали от удара. Тогава от ракетата не би останало нищо — нито тази купчина развалини, а още по-малко командната кабина. А това бе най-странното — незасегнатата командна кабина.

Пратеникът излезе от силовото поле, погледна още веднъж към екрана, на който неподвижните непознати съзвездия бяха изобразени като оранжеви кръгчета, след което започна обичайния контролен обход на кораба. Малките допълнителни агрегати на гравитационните машини създаваха нормално изкуствено поле в кораба, а обиколката приличаше на всички онези безсмислени проверки, които навремето му служеха като претекст за удължаване срока на чакане.

Все пак разлика имаше. Тогава се надяваше да се върне на родната планета, в своето време, но чакането се бе оказало една непрекъснато повтаряща се самоизмама. Сега отново се бе устремил към една цел. От началото на полета всеки контролен обход започваше от сектора за съхранение на живота. И тук беше втората разлика, защото в този сектор, в единствената хипотермична камера, се намираще непознатият астронавт.

Когато пратеникът влезе в помещението с хипотермичната апаратура, предвидливо се хвана за една дръжка на стената. Беше изключил гравитационните агрегати, защото мислеше, че така ще е

най-добре за живота на непознатия, който лежеше в херметичната хладилна камера в анабиоза. Пратеникът не бе съвсем наясно относно състоянието на непознатия астронавт. Разбра, че физиологичният разтвор, който повишава топлопроводимостта на клетъчната субстанция и предотвратява смъртоносното образуване на кристали при рязкото замразяване, му бе подействувал, но може би предизвикваше някакви непредполагаеми, странични явления в неговия организъм? Не знаеше със сигурност. Вече в нищо не беше сигурен, след като не бе успял да спаси непознатата ракета.

Стените на хладилната камера бяха дебели, непроницаеми и оборудвани с множество безполезни за момента приспособления и измервателни уреди. Все пак той знаеше как изглежда непознатият астронавт и никога не би могъл да го забрави. По телосложение двамата много си приличаха и затова пратеникът се надяваше да спаси живота на непознатия.

Разбира се, имаше и различия. Рентгеновата снимка показва неочаквано голяма асиметрия на вътрешните органи на непознатия. Например той имаше съвсем нормално сърце, но то се намираше не в средата, а бе изместено вляво, за сметка на едната половина на белия дроб; някои важни за обмяната на веществата органи не бяха разположени по двойки, а поединично, което увеличаваше уязвимостта му. Все пак непознатият не беше от онези съвсем своеобразни, необяснимо интелигентни чудовища, каквито някои учени са очаквали че ще срещнат в Космоса. Не, общо взето, те си приличаха и пратеникът си спомни как навремето се бе надсмивал над хората, които скицираха подобни на тях разумни същества, над писателите, които се мъчеха да облекат в ефектни изрази простия факт, че непознатите имали четири, пет или седем пръста на ръката вместо шест.

Непознатият имаше пет.

В лицето му също нямаше никакви особени различия, то приличаше на лицето на пратеника — две очи, нос и уста, — само че в други пропорции. Очите бяха необикновено светли и широки, носът — доста голям и клюнообразен, устата — една такава червеникава. Не се различаваше толкова много от нормалните лица, че да прави странно впечатление, но все пак беше рядко грозно лице.

6. НАВИГАЦИОННИТЕ УРЕДИ

ЗАВРЪЩАНЕ В ДРУГАТА РОДИНА

Истинско чудо беше, че непознатият бе останал жив след подобна катастрофа. Когато пратеникът проникна в разбитата ракета, намери го в кабината тежко ранен. Амортизаторите на пилотското кресло бяха успели да предотвратят най-лошото, но част от пулта за управление се бе откъснала и раздробила краката му до над коленете. Скафандърът се бе врязал неестествено дълбоко в бедрата; по всяка вероятност там е имало еластични предпазни пръстени, които се свиват автоматично, в случай че се наруши целостта или херметичността на скафандъра.

Пратеникът успя без всякакво усилие да освободи изпадналия в безсъзнание, срутената част се оказа не особено тежка. Без да се бави, сякаш бе очаквал точно това и често бе тренирал подобни ситуации, пренесе умиращия пилот на кораба, сложи го в хипотермичната камера и включи автоматиката, която направи необходимите изследвания, разряза скафандъра на непознатия и подготви всичко, после изведнъж хладилните агрегати превключиха на пълни обороти, за да задържат ранения на границата между битието и смъртта колкото може по-дълго.

Всички процеси бяха протекли напълно автоматично, спомни си пратеникът, продължавайки контролния обход на кораба. Беше работил със скоростта и прецизността на безупречно функциониращ механизъм, който, без да се колебае, бе избрал и разработил оптималния вариант от предварително зададена програма. По-късно, когато премисляше нещата, с учудване установи, че всичко е било решено предварително.

Пратеникът приключи проверката. Както винаги всички агрегати, които не бяха излезли от употреба поради недостиг на енергия, като например трансдименсиониращите колесници, работеха нормално. Започна да чувства действието на приспивателното, беше

време да се върне в кабината, да погледне още веднъж навигационните уреди, а после да се отпусне в безпамятен сън.

С помощта на таблетките успяваше да изтрие от съзнанието си част от новия период на чакане, но не и от тялото. В края на полета сигурно нямаше да може вече без препаратите — ще спи и ще старее, — но това е без значение, каза си той, защото при пристигането на родната планета щеше да бъде старец, попаднал в някакъв чужд свят, където нямаше да познава никого.

Сам не можеше да помогне на ранения астронавт, но се надяваше, че дълбокият сън в хладилната камера ще забави неизбежния край, докато корабът на пратеника, носен от този ужасно бавен гравитационен двигател, намери помощ. Шансът беше минимален, но единствен, пък и нямаше друга хипотермична камера освен тази, в която лежеше непознатият.

Пратеникът бе стигнал до кабината си и погледна към навигационните уреди. Нямаше отклонения от курса.

Спомни си как напразно се опитваше да се ориентира в разбитата ракета, след като прибра пилота. Колко просто бе да го спаси — ако това, което бе сторил, наистина допринасяше за спасяването му, — колко лесно бе да го повери на системите за съхраняване на живота в кораба и на автоматиката на хипотермичната камера, а колко трудно, почти безнадеждно се оказа лутането сред разбитите, неразбираеми механизми на другото, непознатото навигационно съоръжение. Все пак накрая разбра откъде бе дошъл непознатият космически обект. Само едно не му стана ясно: как тези примитивни на пръв поглед ядрени двигатели са могли да преодолеят огромното разстояние. Планетата, на която се срещнаха, се намираще малко по-близо до родината на непознатия, отколкото до двойната звезда на пратеника.

Екранът на локатора, свързан вече с навигационните уреди, показваше само два цвята — черен и оранжев. Ако локаторът изобразяваше истинските цветове на звездите, на екрана щеше да се появи типичната картина на Доплеровия ефект — подредени по цветовете на спектъра звезди в концентрични окръжности около центъра на екрана. Но той показваше само най-важното и не изобразяваше всички звезди, а само онези, които бяха нужни за ориентиране в Космоса. И най-вече, винаги в центъра на екрана — целта.

Унесен в дрямка, пратеникът се надяваше да сънува белия град с кулите край морето, Солит и приятелите, плажа под горещото синкавобяло двойно слънце, което на това разстояние изглеждаше на екрана като обикновено оранжево кръгче. Може би щеше да забрави съня си още щом се събуди, навярно така бе по-добре, но въпреки това искаше да сънува. Защото знаеше, че символичното изображение в екрана на локатора този път почти отговаряше на действителността. Оранжевият кръг в средата не беше синьо-бялото палецо двойно слънце. Това бе една самотна, бледа, нежножълта звезда в края на Галактиката.

Разбира се, такова описание на космически кораб е непълно, но възрастният мъж, който пази експонатите в тази зала, дава винаги това или подобно обяснение. За техническите подробности е по-добре да се информирате предварително от каталога. Безсмислено е да го питате, защото пак ще започне да разказва историята на спящия човек от звездите. Повечето неща сигурно са измислени от него, тъй като непознатият астронавт, както е известно, почина малко след пристигането си в Слънчевата система, по всяка вероятност от изтощение. Изглежда, през последната фаза на полета е спал без прекъсване и не е приемал никаква храна.

Но възрастният мъж от музея не го споменава, въпреки че всеки има достъп до доклада на следствената комисия. Не знам защо, премълчава някои известни факти, нито пък — защо вместо тях разказва подробности, които явно са чиста измислица, и защо толкова непохватно драматизира събитието. Говори се, че на младини бил астронавт. По него време това означавало да си чудак. Някои летели по маршрути до близките планети, което се е смятало за скучна работа, и то си е така, но имало и неколцина звездни пилоти, които по общо мнение пропилявали собствения си живот и средствата на обществото. Не можах да разбера към коя от двете категории е принадлежал старият, но по всяка вероятност към първата. Може би сега, след като общественото мнение се е променило, иска да компенсира пренебрежението, с което са се отнасяли към професията му, и да получи, макар и със закъснение, нужното уважение? Но и това не обяснява странното му пристрастие към всичко, що се отнася до непознатия космически кораб, нито пък крайностите му, които дирекцията на музея посреща с учудващо снизхождение. Наскоро

напердашил един хлапак, който искал да вземе някаква част от кораба за спомен, и момчето въобще не предполагало, ако тогава изобщо е мислило какво прави, че старият може да го последва в най-отдалечените ъгълчета на непознатия кораб. Успял обаче въпреки двете си протези.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.